

ABONAMENTUL:
 Pe un an . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . 40.— franci.
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Strada Zrinyi Nr.1/a

INSECTIUNILE
 se primesc la administrație.
 Mulțumite publice și Loc deschis costă șirui 20 fil.
 Manuscrisurile nu se în-
 zapoiază

La chestia orfelinatului.

— Articolul „Unirei”. —

De: Un preot unit.

„Unirea” din Blaj, scrie, în un număr recent un articol, în care ocupându-se de orfelinatul, ce se va înființa în Sibiu, sub egida bisericii ortodoxe-română, constată, că conform statutelor publicate în „Românul”, instituția are caracter confesional ortodox, și că în aceste nu se amintește *nici cu o vorbă*, dacă vor fi admiși în orfelinat și orfani aparținători bisericii noastre românești unite cu Roma.

Articolul publicat în „Românul”, deodată cu statutele răspunde *afirmativ* la aceasta întrebare; statutele însă nu confirmă, cu nimic, acest asert.

„Unirea” are toată dreptatea, cerând lămuririle trebuitoare, cari vor urma, fără îndoială, chiar dela locul cel mai competent.

Scriitorul acestor rânduri este, preot unit, și crede că face un serviciu opiniei publice românești, dacă nu se oprește la jumătatea drumului, ci trage și ultimele consecvențe, lucru pe care „Unirea” nu l-a făcut.

Nu se face pomenire în numitele statute de noi, Români uniți?

Adevărat.

Dar s'a interesat cineva din Blaj de acest lucru?

Pe cât știm noi, preoțimea dela sate: nimeni.

Și Blajul trebuia să se intereseze cu atât mai vârtos de acest lucru, cu cât acolo se pornise mișcarea în această direcție, încă

mai de mult. S'au adunat și parole pentru acest scop, în afară de fundațiunea unui tânăr cleric, de 30—40 coroane, destinată de-a dreptul „orfana-trofiului”.

Și așa, se poate foarte ușor întâmpla, că cei-ce au agitat la Arad și la Sibiu pentru înființarea acestei instituții atât de salutare, își vor reclama — *cu tot dreptul* — întâietatea, iar Blajul, care nu s'a interesat de loc, de această mișcare înălțătoare, va rămânea mai la o parte, ca un factor de a doua mână, ce nu și-a dat nici o osteneală, pentru reușita acestei instituții atât de importante.

*

Noi credem, că nu ne putem decât *bu-cura*, când vedem așezându-se temelii unei clădiri, ce are să ocrotească pe orfanii eroilor noștri, ce au căzut pe câmpul de luptă, sau nu mai sunt capabili de a munci, pe urma ciungărilor ce au îndurat în războiu.

Știm, de asemeni, că mulți credincioși de ai noștri au contribuit la această colectă, de aceea suntem siguri, că orfanii noștri, încă vor fi considerați, sub justa proporție a cvotelor incurse.

Suntem încă numai la începutul începutului. E de ajuns să arunci o singură privire asupra contribuțiilor ce s'au făcut la Unguri, spre acest scop, unde s'au adunat sute de mii și milioane, în câteva luni, și colectele decurg cu aceeaș neîntreruptă însuflețire. Atunci vom înțelege, pe deplin, că ceea ce s'a făcut la noi, până acum, e mai puțin ca un început.

Arhierii noștri de pretutindeni sunt chemați să se pună în fruntea acestei acțiuni,

dând ei cei dintâi pilda de generositate, de care nu ne îndoim. Urmează institutele noastre financiare, oamenii noștri cu dare de mână, până jos la filerii văduvelor, bătrânilor și ai femeilor, ce s'ar colecta în Dumineci și sărbători, în biserică, cu discul.

Blajul deci să nu fie supărat; căci poate avea încă un rol foarte însemnat în această acțiune, stând pe deplin alături de Sibiu, sau alte centre culturale ale noastre.

Nu numai poate avea acest rol, dar chiar e *dator* să-l aibă.

Căci — fie spus fără nici o supărare — noi preoțimea unită din arhidieceza Blajului, de câțiva ani încoace (să zicem: 10—20) am avut ocaziunea de a vedea cum celelalte centre ale bisericii noastre, Lugojul, Oradea-mare și Gherla au realizat progrese uriașe față de trecut. (De cele realizate în biserică ortodoxă, mai ales în Sibiu, nu mai fac nici o pomenire — *de astă dată!*)

Cu ce a progresat Blajul în acest interval, când toate celelalte centre bisericesti ale noastre se distingeau prin cea mai nobilă emulare?

S'o spună Blajul singur; și noi cari ținem la el, ca la leagănul culturii și al credinței noastre, am fi foarte fericiți, să primim un răspuns îndestulător.

Știe Blajul, cu câtă mândrie privim la el preoțimea dela sate?

Știe, cu cât dor așteptăm cuvântul lui îndrumător, și cât de mult ne mâhnește, când acesta întârzie?

Atâta bogăție de capital intelectual, ce e înmăgăzinat în elita clerului nostru de acolo,

Starea școalelor populare în Banat la 1781.

De Dr. Ioan Lupaș.

Teodor Iancovici de Miryev, vestitul director al școalelor triviale ilirice și valahice din districtul Timișorului prezintă Curții din Viena, la 14 Decembrie 1781 un proiect, privitor la mijloacele, prin cari s'ar putea spori numărul școalelor populare din Banat și cu ajutorul cărora s'ar putea îmbunătăți starea lor, pe atunci încă destul de primitivă.

În introducerea acestui proiect arată, că pe la anul 1771 abia erau în acest mare district 30 școli naționale; la 1781 însă au fost 293 învățători sârbi și români cu 4403 elevi. Și anume: în comitatul Timișului la 150 de comune erau 106 învățători și 2381 elevi, dintre cari 1113 au cercetat școala cu sârguință, 648 au fost mai neglijenți, iar 620 au părăsit școala în cursul anului. În comitatul Torontal la 82 comune erau 70 învățători cu 1504 elevi (698 diligenți 382 neglijenți, 424 au părăsit școala). În comitatul Carașului la 220 sate erau 117 învățători cu 1870 elevi dintre cari 1060 diligenți 502 neglijenți, iar 308 au părăsit școala în cursul anului.

Directorul Iancovici arată, că progresul pe teren școlar ar putea fi cu mult mai bun, dacă nu l-ar împiedeca următorii factori:

1. Obiceiurile locuitorilor, dedați la beutură ziua și noaptea, aplicați a îndemna pe copii la tot felul de răutăți, la ură și răzbunare asupra deaproapelui. De altfel au minte ageră, și își însușesc cu iscusință tot felul de cunoștințe folositoare. Dar inima lor priasă în cuibul unor prejudeții înspăimântătoare este plină de neîncredere față de orice încercări folositoare.

2. Îndreptarea acestui rău va fi cu putință numai după ce poporul va avea preoți luminați, căci preoții de pe atunci erau — scrie Iancovici — lipsiți de știință, față de oamenii de rând aveau însă favorul de a ști să cetească la serviciile divine cuvintele din carte, adeseori fără a le înțelege. Care se întâmpla să aibă memorie bună și să poată spune de rost rugăciunile obicinuite — sau gâtlej atât de puternic, ca de cântarea lui să se cutremure oarecum biserica, era considerat ca preot vrednic, cu chemare de sus, să ducă poporul la pășune...¹⁾

¹⁾ „Ihre meisten Priester sind unwissend und besitzen vor dem gemeinen Manne diesen Vorzug, dass sie bei der Verrichtung des Gottesdienstes die im Buche vorhandenen Wörter oft ohne sie zu verstehen herlesen — und dem die gedächtniss so getreu ist, dass er die gewöhnlichen Gebetter auswendig hersagen, oder der eine so starke Kehle hat, dass er mit seinem Gesange die Kirche gleichsam zitternd machen kann, den nennet man einen würdigen Geistlichen, der das Volk zu weiden von oben berufen ist...”

3. O piedecă destul de însemnată în calea progresului școlar, era și atunci, cum este încă și azi în multe părți, așezarea locuințelor. În părțile muntoase fiind satele foarte risipite, copiii nu pot cerceta școala în timpul iernii din cauza depărtării și a frigului, iar în timpul verii părinții nu-i trimit la școală, ci îi țin să păzească vitele la pășune. În satele dela șes sunt împrejurările mai favorabile, întru cât locuințele sunt mai laolaltă și contactul mai des cu orașeni poate fi un stimulent pentru locuitorii satelor.

Pentru îndreptarea acestor rele, Iancovici propunea în proiectul său următoarele mijloace:

1. Cei în drept să ia cât mai curând dispozițiile necesare spre a putea da *clerului tânăr o educație bună și corăspunzătoare* chemării adevărate preoțești.

2. *Edificiile școlare* să fie zidite aproape de biserică, pe loc sănătos, din material bun și după un plan corăspunzător, având sale spațioase, ferestre largi și locuință potrivită pentru învățător. *Rechizitele școlare* să fie uniforme în toate comunele, după „Normal-Vorschrift”; să fie pretutindeni curte și grădină școlară potrivită. Afară de învățători nimenea să nu aibă drept a locui în școală, cum s'a întâmplat în câteva sate din comitatul Timișului. Fiecare școală să aibă și un clopot, ori să se anunțe cu clopotul bisericii începerea instrucției. Pen-

nu află nici o modalitate de a se impune prin fapte, de a ne arăta progrese reale, față de trecut?

„Blajul doarme” — a scris un ziar al nostru, înainte cu 3—4 ani.

Și avea dreptate.

Blajul nostru, de cari atâtea nădejdi s'au legat și se leagă, în vremea din urmă abia mai dă semne de viață.

Aceasta e cu atât mai dureros, cu cât trăim vremile celor mai importante prefaceri, și cel ce nu ia parte la ele, e lăsat la o parte, în emularea spre progres a lumii dornice de înaintare.

Am scris rândurile aceste, isvorite din cea mai curată dragoste pentru Blaj, și la caz de lipsă, voiu răspunde de ele și cu iscălitura.

Notă. Aprob din tot sufletul rândurile de mai sus scrise de un distins preot unit. Din parte-mi regret foarte mult că frații dela „Unirea” se dedau la un ton de discuție, care nu concordează nici cu demnitătea primului organ de publicitate al mitropoliei unite, nici cu seriozitatea și importanța cauzei. „Românul” nu este „organ al dlui Goldis”, ci este al partidului național român. Am conștiința curată, că nici eu, nici „Românul” nici o singură dată n'am atins cât de puțin interesele bisericii unite și ni se face mare nedreptate, mie și „Românului”, când pe acest motiv ni se adresează bănuțeli. În meritul afacerii „Unirea” încă nu are dreptate. Orfelinatul din Sibiu și fi de fapt al tuturor Românilor și el va primi la sine pe toți orfanii români fără nici o deosebire de confesiune. Am în privința aceasta cele mai sigure garanții. Orfelinatul așezat sub scutul bisericii ortodoxe române va purta, bine înțeles, titlul de „orfelinat greco-oriental român”, dar el va fi pentru toți orfanii români. Statutele proiectate tot aceasta o spun, când vorbesc statutenii numai de „orfani români” nu de orfani români greco-orientali. Să nu se uite că sunt și Români romano-catolici. Aceștia încă nu pot fi eschiși. Proiectul de statute e numai proiect, el se poate modifica. Și noi suntem convinși că biserica ortodoxă română va admite schimbările, cari s'ar cere pentru garantarea caracterului exclusiv românesc al orfelinatului cu asigurarea tuturor drepturilor cuvenite confesiunii orfanilor, ce se vor primi în orfelinat. Mă doare sufletul că și în chestia asta atât de creștinească și atât de românească discuția a trebuit să alunece pe panta confesionalismului. Să nu discutăm, dragi frați români, ci să facem orfelinatul românesc la Sibiu.

Acesta este răspunsul meu și pentru stimații confrați dela „Cultura Creștină”.

Vasile Goldis.

Ofensiva rusească.

Reproducem din „Indépendance Roumaine” din 9 Februarie următorul articol:

Revue hebdomadaire din Paris, citează cuvântul unui academician francez privitor la situația războiului devenit „o boală cronică”. În timp ce mișcarea științifică se părea sufocată și împiedecată la începutul ostilităților, atât beligeranții cât și neutrii și-au reluat cu încetul activitatea, pe măsură ce conflictul se înverșuna și continua fără o limită determinată.

Fapt este, că s'a dat început unui period în care crizele sângeroase devin tot mai rare și hotărîre și pauzele tot mai dese și lungi. Dacă s'ar ține seamă de nenumăratele exemple precedente, aceasta ar trebui să fie indicația unei oboseli, și a probei că toată lumea pare a fi avut deajuns și că a sosit momentul tratativelor. Războiul actual însă nu se aseamănă sub nici un raport cu ceea ce a fost. Se știe foarte bine că în dosul fronturilor se petrec sforțări gigantice și că armatele se găesc într'un fel de amorteală încetă, preparativele marilor explozii.

Rămâne chestiunea pusă: când și unde se vor da ele?

Experiențele celor optsprezece luni, au făcut să se simtă absența luptelor decisive din acest războiu. Surplusul forțelor unuia dintre beligeranți nu se mai manifestă în felul de odinioară. Armata inferioară nu mai are posibilitatea să ridice nivelul adevărat al forțelor inamice, având rezervele de a fi înșelat cedând prea de vreme. Nici unul dintre beligeranți n'are încă sentimentul inferiorității sale. Iată ce unul dintre ei are să-l recunoască, va abandona partida și războiul va fi terminat, neluând nimeni până la epuizarea desăvârșită.

În situația așteptării însă, după pierderile considerabile a celei dintâi faze a războiului, trebuie să se recunoască, că pentru trăgănarea năzuințelor, pentru a le putea susține, va trebui mai mult decât ori când a face economii cu viețile omenesci. Pe frontul francez, acest principiu s'a impus începând cu lupta grozavă din Champagne în luna Septemvrie trecut. Pe frontul occidental, nu s'a mai dat o altă ciocnire de felul acesteia, și știind întăriturile ambelor părți,

nici nu se poate prevedea o mare ofensivă. Nici unul dintre adversari nu încearcă imprudenta unui sacrificiu imens în vederea unei reușite problematice. Germanii au adoptat pe față o tactică de defensivă.

De atunci încăci, toate privirile par a fi ațintite spre Rusia. Convingțiunea generală este că pe unul dintre aceste fronturi principale, cel occidental sau oriental și nici de cât la Salonic sau la Valona, se va fixa soarta războiului. Marele imperiu nordic, cel mai populat de pe întreg globul — după China — poate să-și permită în al doilea plan plasarea preocupărilor de economii privitor la materialul omenesc.

Se poate susține chiar, că a început să treacă hotarele indolenței ce privește aceasta risipă de vieți omenesci. În Rusia, unde totul e în număr mare, se usează de sistemul executiv, la fel în agricultură în care dispune de suprafață enormă, ca și în întrebuințarea forțelor omenesci, care li se pare mai ieftină decât orice. Din acest principiu se explică tactica masselor dela Przemysl, în Carpați, cele dela Toporouț și dela Rarancea și ceea ce s'a putut constata timpul recent pe frontul Basarabiei. Nimic mai emoționant decât aceste atacuri ale generalului Ivanov, precedate de focuri artileristice cari cutremură văzduhul, în cari totul se sguđuie, totul se frământă, și apoi asalturile în rânduri îndesate de 10—15 coloane fără considerație la mitralierele și obstacolele inamice cari scora groaznice victime.

Acestea sunt pozițiile întărite cu multă îngrijire de către Austrieci, cari le-au dat posibilitatea rezistenței asalturilor: este sistemul obstacolelor de sârmă provăzute cu mii de explozive, artileria grea și în sfârșit noile invenții diabolice, cari le-au dat compensația inferiorității lor numerice.

Ultimele telegrame din Petrograd amintesc de flacări de treizeci—patruzeci metri cari se ridică din tranșeele austriace..., în chipul focurilor din războaiele antice prin cari pustiau câmpurile adversarilor. După două mii de ani, omenimea revine la punctul său de plecare privitor la distrugere și masacrare: toate isvoarele spiritelor invenționale sunt puse în contribuție pentru a măcelări în masse, și să imite Grecii din antichitate. Iată felul în care

tru ținerea în bună ordine a edificiului școlar preotul, însoțit de un inspector laic local, să cerceteze din 3 în 3 luni școala și să facă raport despre starea ei. Crășmele să fie îndepărtate de lângă școale și biserici. Edificiile școlare să nu poată fi întrebuințate pentru deținerea idelicilor, nici pentru adunări, să nu poată fi închiriate spre scopuri, nici schimbate cu alte clădiri. În timpul iernii să fie îndatorate comunele a repara drumurile, cari duc la școală, precum și podurile, cari s'ar strica.

3. Pentru pregătirea și aplicarea învățătorilor naționali recomandă Jancovici următoarele măsuri: Directorul școalelor să țină în vara fiecărui an prelegeri (curs pregătitor) cu candidații de învățători. Autoritățile bisericești să fie îndrumate a nu aplica pe nime ca preot, dacă n'a fost cel puțin 2—3 ani învățător. Aceasta ar fi foarte avantajos și pentru biserică, și pentru voitorul preot („um nicht zu verstermen, wenn allenthalben derselben die Bekleidung des geistlichen Amtes anvertrauet werden wird”).

Leașa învățătorilor să se stabilească odată pentru totdeauna, ca ei să nu fie siliți a se tocni în fiecare an din nou cu satul. Spre a se evita neplăcerile, pe cari le au învățătorii cu primarii satelor, cari nu voesc să plătească regulat, competențele învățătoresci să se încasseze deodată cu celelalte contribuțiuni publice și să se plătească învățătorilor tot la 1/4

de an din partea organelor comitatului, ori dacă aceasta nu s'ar putea încuviința primării să fie provocați din partea comitatului, ca să prezinte la fiecare 1/4 de an chitanțele învățătorilor, ca să poată fi aceștia scutiți de a umbra cu pări, căci în asemenea cazuri satul îi persecuta rău. 4 jughere de pământ productiv să le poată folosi învățătorul, fără a plăti dare. Nici un învățător să nu poată fi angajat fără știrea directorului, înaintea căruia să fie obligat fiecare învățător a se prezenta spre a i se induce în protocol numele și ziua, în care și-a început funcția. Nici unui învățător să nu-i fie permis a locui în afară de școală, nici dacă are casă proprie în sat, căci vine prea târziu la școală și elevii rămân mesupraveghiați. Ca învățătorii să fie preferiți cei localnici, față de străini, în condițiuni egale, ca și prin aceasta să fie îndemnat poporul la învățătură. Dacă un învățător vrea să-și părăsească postul, să comunice aceasta obștei și directorului școlar în scris cu 2 luni înainte de sfârșitul anului școlar, spre a se putea lua dispoziții pentru angajarea altuia în loc. Învățătorii să nu mai fie aplicați ca scriitori în cancelariile comunale, căci prin aceasta își neglijează datoriile față de școală. Dacă s'ar întâmpla să fie deținut vre-un învățător, imediat să se comunice directorului școlar spre a putea lua dispoziții pentru suplînire provizorie. În fiecare lună sunt obligați învățătorii să înainteze directorului cataloagele diligenței (Fleiss-Catalogen) despre felul, cum

au cercetat elevii școala, cum s'au purtat și ce spor au făcut cu învățătura.

4. Cu privire la cărțile de școală, arată directorul Jancovici, că *Abc-darul*, *Ceaslovul*, *Psaltirea*, *Povățuirea spre moravuri bune* se găsec tipărite atât în limba sârbească, cât și în cea românească. *Catehismul* cel din 1774 a fost — după părerea lui — foarte bun, dar s'a interzis, introducându-se în loc *Mărturisirea ortodoxă* a lui *Petru Movilă*, carte cu totul nepotrivită pentru școală, fiindcă are răspunsuri de câte 40—50—100 rânduri. Propune a se introduce din nou *Catehismul* interzis la 1778, dar cu omiterea textului german. Cartea de aritmetică lipsind în limba română, elevii români nu au putut primi instrucție din acest studiu. Iar cartea despre legile școlare a fost tradusă în limba română de însuși Jancovici și înaintată în 16 Noemvrie 1777 spre censurare și tipărire.

De încheiere accentuiază din nou necesitatea de a se înființa *seminar clerical* în Timișoara, care e ca un fel de centru al celorlalte dieceze și unde la anul 1766 s'a și fost început zidirea seminarului lângă catedrală, dar a rămas zidurile neisprăvite. Mai departe insistă, ca autoritățile bisericești să dea ordin protopopilor și preoților să nu cunune pe cei ce nu știu rugăciunile; protopopii să țină întâi examen cu cei ce vin după titlul de dispensație pentru cununie. Satele românești să fie îndrumate a-și

știința a reușit să-și reînceapă activitatea, pentru ca să ne folosim de cuvântul lui Gaston Bonnier din Revue hebdomadaire.

Ofensiva rusească, bineînțeles că nu și-a spus cuvântul din urmă.

Românii în luptele dela Lovcen

— Corespondență de campanie. —

Primum următoarea corespondență care desvălește rolul important al soldășimii românești în cucerirea Muntenegrului:

Poșta de campanie 388.

Stimate domnule director,

Sunt 19 luni de când am plecat sub armă, am părăsit biroul băncii noastre Victoria. 19 luni de când regimentul nostru de glogași no. 2, constituit din Români 70—80 procente, face servicii grele în împrejurimile de la Cattaro, servicii de graniță ori de apărare a malului.

În luna trecută s'a dus cel mai crâncen războiu, pentru cucerirea Lovcenului, și după un timp ajunseră în mâinile noastre ziare maghiare și germane pline cu laude pentru o faptă ca aceasta. Dar despre rolul ce l'au avut Românii aici n'am găsit nici un cuvânt, și pentru ca cel mai iubit ziar, *Românul*, să albă și detalii de acoste vă scriu această corespondență.

În 7 luna trecută regimentul nostru compus din 3 batalioane a început marșul de plecare. În 8 dimineața s'a început asaltul contra Lovcenului cu prelușul bubuiturilor alor 250 tunuri, între cari aveam și de calibrul 42 și 30.5 cm. Românii ne nimeriserăm pe terenul cel mai dificil, ne-am postat în serpentine. Prin ploaia de granate, șrapnele, gloanțe de pușcă, glogașii noștri în 9 l. t. seara, după o neîntreruptă înalțare, am cucerit unul din vârful muntelui. Evident că ocupat odată cel mai important punct strategic, Lovcenul nu mai putea să reziste. Urcând apoi vârf de vârf, am ajuns, cu mare osteneală în Niegno, sătulețul de naștere al regelui Nichita, unde veniseră întâiaoară reprezentanții parlamentului muntenegrin în chestia trativelor de capitulare.

În irunte cu compania a 4-a condusă de mine am intrat întâiaoară în Ceinje, evacuat militarmente. Drapelele albe fluturau pe toate edificiile. Înălțarea noastră n'a putut fi stavilită nici mai departe, nici la Rijeka unde Muntenegrinii au căutat să facă rezistență. Pe când intrasem în această localitate ne sosi știrea că Muntenegrinii au depus armele. Regimentul nostru a primit după aceste ordine să apere iarăș malul mărilor.

Românii au contribuit cu sânge mult la cucerirea Lovcenului și desarmarea Muntenegrinilor...

Un ofițer.

angaja servitori anume pentru ciurdă, cum au cele nemțești, ca să nu fie copiii siliți a-și pierde timpul pascând câte 4—5—6 vite; la postul de primar să fie admiși numai sătenii cari știu serie și ceti; copiilor silitori să li se dea premii, ca prin aceasta să fie îndemnați și alți părinți a-și trimite copiii la școală. Episcopii să îndrume preoții, ca în fiecare 1/4 de an să servească sfânta liturghie, intercalând în ectenia cea mare rugăciuni anume pentru părinții, cari își trimit copiii regulat la școală, fiindcă „naționalistii” au dorință mare de a li se pomeni la liturghie numele lor și al răposaiților²⁾. Episcopii și protopopii în vizitațiunile lor canonice să împartă câte o iconiță tuturor părinților, cari își trimit copiii la școală, să-i laude și să-i binecuvinte în fața bătrânilor satului, căci „naționalistii” țin foarte mult la binecuvântarea episcopului și se simt fericiți, când pot fi împărțaiși de ea. În sfârșit episcopii să dea ordin, ca la înmormântarea creștinilor, cari au copii la școală, să participe toți preoții locali. Iar din partea autorităților lumeste să li se dea elevilor lipsiți cărți și haine în mod gratuit și să se împartă medaliile cu chipul împăratului pe o parte, iar pe cealaltă cu inscripția „für die Lehr-Begierde” (pentru râvna spre învățatură) atât

România în războiu numai condusă de interesele sale.

O declarație a primului ministru român. — Un articol al lui „Le Temps”. — Munițiunea comandată de România oprită în Rusia. — Trei ofițeri ruși la Giurgiu. — Ministrul Germaniei la primul ministru român. — Hotărîrea senatului universitar din Iași. — Interpelație în senatul român în chestia Românilor din Ungaria.

Arad, 14 Februarie.

Organul semioficial al partidului liberal din România *Independance Roumaine* anunță: Primul ministru Brătianu a mărturisit în mod hotărît ministrului Italiei la București, că guvernul român deocamdată nicidecum nu se gândește, ca să-și schimbe atitudinea de până acum. România va rămâne în expectativa sa armată, câtă vreme interesele ei vitale nu li vor dicta intrarea în acțiune. Guvernul român până atunci va păstra neclintit politica de până acum.

Sub titlul „Italia și războiul” *Le Temps*, organul ministerului de externe francez, scrie următoarele rânduri, pe cari le traducem numai pentru a se învedera importanța pe care multipla înțelegere o acordă atitudinii României în aceste zile:

Lipsa unui port de războiu în Adriatică a fost un obstacol supărător în operațiunile italienești în Albania. Acum, Valona este transformată într'o bază capabilă să facă rezistență dușmanului. Organizația defensivă din acest punct pare a inspira Austro-Bulgarilor ezitații analoge acelora față de operațiunile contra Salonului. Acțiunea italiană, în sud de Skumbi și pe Vardar, indică o fază nouă a războiului pe frontul balcanic. Ea nu va avea numai o repercusiune asupra mersului general și metodic coordonat al operațiunilor. În acelaș timp ea va impresiona România. Guvernul din București totdeauna a înțeles că aspirațiunile naționale nu pot să fie realizate decât prin înfrângerea puterilor centrale. Evenimentele din a doua jumătate a anului ultim au slăbit încrederea românească dacă nu în victoria aliaților, cel puțin în posibilitatea pentru ei de a o obține în chip eficace. Propaganda germană a înmulțit ezitățile răspândind șvonul unei păci apropiate. Aliații, renunțând la succes, s'au

resemnat, zic agenții germani, să sfârșiască războiul prin o transacțiune. România a ținut ca o datorie de prudență să fie rezervată. Ea păstră o atitudine în acelaș timp loială și expectativă, de groaza de a nu se arunca într'o aventură care i-ar pune la grea încercare forțele, sau a cărei desfășurare i-ar cauza îndoieii.

Vigoarea atitudinii aliaților la Salonic, precum și incertitudinea dușmanilor noștri în prezența acestei manifestațiuni a forței și a energiei au impresionat favorabil pe Români.

Ziarul „Libertatea” publică următoarea știre senzațională:

Sunteți pozitiv informați, dintr'o sursă care nu poate suferi nici o desmințire, că munițiunile României comandate în Anglia, America și Franța, și care, în urma închiderii portului Salonic, urmau să ne fie expediate prin Rusia, au fost oprite în această țară din ordinul guvernului englez.

Măsura aceasta ar fi fost dictată ca prevedere, Quadrupla neputând ști în mod precis care va fi atitudinea României, mai cu seamă în urma ultimelor intervenții și propunerii ce s'au făcut de ambele grupuri de puteri beligerante, pentru scoaterea noastră din neutralitate.

În cercurile guvernamentale știrea aceasta a produs o profundă impresie, mai cu seamă că, între condițiunile în care ni s'au vândut munițiunile, pentru colosala sumă de 300 milioane, nu s'a prevăzut nici un fel de angajament de ordin politic.

În consiliul de miniștri care s'a ținut aseară, s'a discutat și acest fapt și se zice că s'ar fi hotărît facerea unor noi intervențiuni pentru eliberarea munițiunilor sechestrate în Rusia.

Ziarul bulgar „Kambana” e informat din Giurgiu că autoritățile române au deținut în Giurgiu 3 ofițeri înalți ruși, la cari s'au găsit bombe. În cursul anchetei s'a găsit că cei trei ofițeri au plănuit un atentat pe țarmul Dunărei.

Se anunță din București: D. von dem Busche, ministrul Germaniei în România a fost primit Mercuri în audiență la I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri.

Rectorul universității din Iași a adus prin un afiș studenților la cunoștință că senatul universitar a hotărît suspendarea tuturor cursurilor, lucrărilor de laborator și seminaii pe timp de 15 zile adecă până în 15 Februarie. Totodată îi provoacă pe studenți ca până în 12 Februarie să umple formularele, pe cari le vor primi în cancelaria rectoratului, prin cari se vor obliga a frecvența regulat cursurile și se vor supune tuturor dispozițiunilor de ordine și disciplină hotărîte de senatul universitar. Toți aceia, cari nu vor umple aceste formulare vor fi considerați de eliminați.

Măsurile aceste riguroase — după cum se anunță — au provocat mare nemulțumire între universitari, cari au intrat acum în grevă.

În ședința de Vineri a senatului român

²⁾ „Weil die Nationalisten ein grosses Verlangen haben, dass man sie und ihre Verstorbenen bey der Liturgie mit in's Gebeth einschliesse...”

senatorul Cantilli a adresat o interpelație în chestia Românilor din Transilvania. Ministrul de externe d. Porumbaru a răspuns imediat declarând că în stările actuale nu e potrivit ca să fie adusă în discuție o astfel de chestiune delicată. Guvernul își știe datoria — a spus ministrul — și se va nizu totdeauna ca să apere marile interese ale țării.

La înmormântarea mitropolitului Mețianu

— Cuvântarea P. S. Sale dlui episcop Dr. E. Miron Cristea al Caransebeșului. —

Publicăm astăzi magistrala cuvântare ținută de P. S. S. d. episcop al diecezel Caransebeșului Dr. E. Miron Cristea, de pe amvonul catedralei mitropolitane, Luni seara cu ocazia serviciului divin pentru mitropolitul Mețianu.

În numărul viitor vom da panegiricul P. S. S. dlui episcop Ioan I. Papp al Aradului, ținut în ziua înmormântării regretatului mitropolit.

In numele Tatălui și al fiului și al sfântului Duh.

„Dar anii numărați au sosit și voi merge pe calea, de pe care nu mă voi mai reîntoarce”.

Iov. XIX — 22.

Jalnici credincioși,
Iubiți ostași,

Toți, câți am avut fericirea a cunoaște pe acum în Domnul adormitul nostru mitropolit, sau chiar a munci împreună cu el în via Domnului, am admirat adeseori rara lui sănătate și întregitatea puterilor sale trupesti și sufletești, de care se bucura și la vârsta sa înaintată de aproape 90 ani.

Pare că lui anume îi erau adresate cuvintele Psalmistului: „Cu zile îndelungate îl voi sătura și-i voi arăta mântuirea mea”. (Psalm 91—16).

Cu o vioiciune tinerească se interesa de toate și conducea însuși nenumăratele ședințe ale multelor corporațiuni din centrul mitropoliei, ba chiar și în preajma morții a ținut ca sub presiunea lui să decidă veneratul consistor al arhidiecezei noastre Transilvane înființarea „Orfelinatlui român”, a acestui mare și umanitar așezământ atât de imperios reclamat de împrejurările zilelor grele de azi și destinat mai ales pentru orfanii vitejilor ostași români, cari și-au jertfit viața pentru tron și patrie. Și suntem siguri, că eroismul ostașilor români numai crește poate atunci, când luptătorii vor ști, că acasă este cineva, care se gândește la scumpii lor copilași.

Dar, întristați credincioși, toate până la o vreme, „câci noi aicea n'avem cetate statornică, ci pe cea viitoare căutăm” (Evr. XIII—14.) Deci moartea nu uită pe nimenea dintre pământeni, și după cuvântul sf. apostol Petru „Tot trupul e ca iarba și toată strălucirea oamenilor ca floarea. Iarba se vestejește și floarea cade; și numai cuvântul Domnului rămâne în veci.” (I. Petru I—24—25.)

Așa și puterea de viață a înaltului răposat a început să slăbească în timpul din urmă. Moartea, care de aproape 2 ani de zile seceră fără milă pe câmpurile de războiu floarea poarelor europene, nu mai cunoaște margini, a devenit fără saț, și își întinde ghiarele sale și asupra celor mai aleși dintre cei rămași acasă. Ea s'a anunțat de câteva luni și la fericitul nostru mitropolit; iară — când în Joia trecută la orele 5 și jum. d. a. s'a înfățișat înaintea lui — însuș și-a zis cu dreptul Iov: Iată! „anii numărați au sosit, și voi pleca pe calea, de pe care nu mă voi mai reîntoarce”.

Plecarea lui pe calea vecinicii aruncă vâlul unui greu doliu nu numai asupra distinșilor membri ai familiei restrinse a fericitului mitropolit, ci și asupra familiei sale celei mari, asupra tuturor credincioșilor mitropoliei ortodoxe-române din Ungaria și Transilvania, cari

tocmai în aceste zile sunt mai cerniți de grozăveniile și jertfele războiului mondial, decât ori și când altă dată în lungul trecut sbuciumat al neamului nostru.

Dară izvorul lacrimilor noastre trebuie să ni-l contenească și jalea generală să ni-o alineză convingerea tuturor, că arhiepiscopul și mitropolitul nostru Ioan Mețianu n'a trăit în zadar.

Ca fost tată de familie, căci în tinerețele sale a fost căsătorit și a rămas văduv, ne lasă o familie distinsă, fii aleși și vrednici. Vrednici nu numai prin înaltă demnitate a părintelui lor, ci și prin vredniciile proprii și prin faptele, pe cari neamul și biserica le mai așteaptă dela ei. Iară ceace a muncit și isprăvit în cursul vieții sale la Zărnești ca protopop, la Oradea ca vicar episcopesc, apoi în curs de peste 40 ani ca episcop al Aradului și ca arhiepiscop și mitropolit al Românilor dreptcredincioși din Ungaria și Transilvania, este un șir lung de fapte vrednice, pe cari nu este în stare a le expune după vrednicie în aceste clipe de proaspăt doliu un cuvântător, și el cu sufletul îndurerat și cu atât mai puțin un frate în Hristos, care ani mulți i-a stat aproape ca secretar, și în urmă ca frate în apostolie.

Activitatea-i multilaterală o va aprecia la timpul său cu răgaz istoricul iscusit și nepreocupat.

Dela mine să vă mulțumiți, jalnici ascultători, cu acest trist prilej, ca să constat cu evanghelistul Ioan: „Fericit cel mort întru Domnul... ca să odihnească de ostenețele lui; iar faptele lui vor merge cu el”. (Apocal. XIV—13.)

Da! Vor merge cu el, dar nu înseși faptele lui, ci — spre mângăiera noastră, a credincioșilor din mitropolie, — îl va însoți pe calea spre dreptul judecător numai vestea faptelor lui.

Iar înseși faptele și mai ales frumoasele și nenumăratele lui așezăminte și instituțiuni bisericesti și culturale, — întemeiate și întărite de el cu conlucrarea înțelepților săi sfinți și împreună muncitori, pe cari i-a avut în decursul timpului — rămân cu noi și ale noastre, ca să reverse înăurirea lor binefăcătoare asupra tuturor credincioșilor sfintei noastre mitropolii.

Cât a trăit și a stat în fruntea bisericii noastre naționale, am avut cu toții convingerea, că în mâni probate și dibace este așezată cărma naei bisericii strămoșești; și în toate furtunile și vijeliile — câte au trecut peste capul nostru și cele din urmă 4 decenii, — am avut liniștea sufletească, care ne-a susținut nădejdea de mai bine și ne-a dat puțința de-a progresa atât pe terenul bisericesc, cât și pe cel cultural și economic.

Deci cu drept cuvânt pot exclama cuvintele atât de potrivite, cari, — dacă nu le-ar fi scris sf. Ieronim cu multe veacuri înainte, — a-i crede, că s'au întocmit anume din tristul incident al morții mitropolitului nostru: „Fericit arhipăstorul — zice sf. Ieronim carele în timpul vijeliei mondiale ne-a fost stâlp puternic bisericii”. — (Hieronym, în Psalm. 58.)

Acum însă cărma bisericii, cărja arhipăstorească, i-a căzut din mână. Preavrednicul nostru mitropolit se desparte pentru vecie de noi, dar ne lasă tuturor scumpă moștenire exemplara lui iubire de muncă, dragostea de biserică, neam și patrie, credința pecetluită cu atâtea jertfe recente ale poporului român din patrie către gloriosul nostru împărat și rege Francisc Iosif I. și legiuita sa casă habsburgică, și mai presus de toate cultivarea și propovăduirea cuvântului Domnului, carele singur rămâne în veci.

Cuvine-se deci, că acum la despărțire să-i mulțumim pentru că vreme îndelungată ne-a fost pilda vie a acestor frumoase virtuți bisericesti și cetățenești, precum și pentru averea de ¼ milion testată bisericii acum la moartea sa.

Folosesc ocazia, când mă aflu în fața atâtor ostași români, a mulțumi cu omagială supunere Maiestății Sale preabunului și bătrânului nostru monarh, pentru că și din acest trist incident nu și-a uitat de noi, ci pe calea cancelariei sale

de curte ni-a trimis cuvinte de consolare, cari servesc spre mare mângăiere nu numai mulțimei credincioșilor aici cu fața, ci întregului său credincios popor român din patrie. Cu patriotică stimă mulțumim și înaltului guvern, nu numai pentru cuvintele de condoleanță, ci și pentru întreg sprijinul, ce i l'a dat în timpul lungii sale arhipăstori întru conducerea bisericesti și a credincioșilor ei, cu încrederea slugii bune și credincioase, care a sporit talanții.

Mulțumită și înaltilor reprezentanți militari, în frunte cu E. Sa generalul comandant Matanovits, care în fruntea ostașilor români a ținut să iee parte la această slujbă specială. Bine ați făcut, iubiți ostași, că ați venit să depuneți și voi o lacrimă pe sicriul vlădicului vostru, căci și el mult v'a iubit. Când a auzit trîmbița, care vă chiamă la împlinirea datoriei către tron și patrie, — deși bătrân și bolnav, — nu s'a putut răbda, ci în curs de săptămâni întregi a venit în această biserică și însuși a ținut slujbe și a însuflețit cu cuvintele sale pe toți câți plecau rând pe rând pe locul de onoare. Iar vestile, ce ne veniau despre faptele de vitejie ale ostașilor români erau nu numai fala eroilor, cari le-au îndeplinit, ci și mândria noastră a tuturor, a poporului, ai cărui fi sunteți.

Incheind cuvântul meu, ochii-mi sufletești pare-că văd sufletul înaltului nostru repausat, cum — stând înaintea porților cerului — se roagă de puterile cerești zicând: „Deschideți-mi mie porțile dreptății, ca să intru și să aduc mulțumita Domnului”. (Psalm. 118—19) pentru toate câte mi-a făcut mie și bisericii mele în timpul arhipăstoriei, cu care m'a distins.

Să ne rugăm și noi, ca preamilstivul Dumnezeu să-i asculte cererea și să-l odihnească cu dreptii săi; iar pe noi și biserica noastră mai ales în aceste zile grele să ne iee sub scutul său, să nu ne părăsească, să ne scape din viforul cumplitelor încercări de acum și să ne povățuiască spre limanul mânturii acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Situația în Albania.

Un comunicat al mlaisterului de externe italian.

Zürich, 12 Februarie.

Ministerul de externe italian a dat un lung raport despre situația din Albania. Ziarele italiene scriu cu un entuziasm moderat despre acest raport rezumativ.

Tribuna în comentariul ce îl face raportului, arată că ocuparea râului Mati de către trupele austro-ungare încă nu are însemnătatea unei înaintări de o așa importanță mare, *cucerirea orașului Croia e însă de o importanță decisivă*. E evident deci — scrie ziarul italian — că trupele austro-ungare au gând hotărât ca să ocupe principalele căi de comunicație dintre Alesio, Croia și Tirana. Teritoriul prin care înaintează trupele austro-ungare de regulă a revărsat de ape. Căile de comunicație sunt utilizabile numai în măsură medie. În tot cazul trupele austro-ungare, dacă doresc să înainteze trebuie să câștige prietenia Malisorilor, cari locuiesc în văile râurilor *Mati* și *Ismi*.

Despre înaintarea Bulgarilor sosesc știri puține și așa nu se poate spune nimic cu siguranță despre soarta orașelor Tirana și Durazzo. Să sperăm că *Essad-pașa* cunoaște bine țara și va *întrebuința toate mijloacele pentru ca să împiedece a i se tăia calea spre Albania de sud și Valona*.

Tribuna își bazează aceasta speranță pe o telegramă, care o primește din Corfu. Aceasta telegramă spune că dacă poporul albanez îi va pune lui *Essad-pașa* la dispoziție mijloacele necesare, trupele austro-ungare vor avea încă înainte de ocuparea Durazzo-ului multe dificultăți de învins. Despre operațiunile Bulgarilor vorbesc multe știri tendențioase, adevărul e însă că regiunile lacurilor Kiasan și Svedpa prezintă pozițiuni primitive. *Câteva bande de comitații bulgari și albanezi au ocupat în direcția spre Elbasan pozițiuni înaintate de o mai mare importanță*.

Știrile, cari vorbesc despre alte operațiuni

ale Bulgarilor în Albania — n'au nici un temei. Adevărul e că s'au format multe bande de Albanezi, cari fraternizează cu bandele bulgare. Organizarea acestor bande — după cum se vedește — ar fi condusă de Albanezii din America între cari prințul de Wied a făcut în timpul din urmă o propagandă întinsă.

Albanezii, cari trăiesc în număr mare în România în județele Bucureștilor și Galaților, au trimis deasemenea oameni în Albania cu scopul ca să organizeze răscoala în Albania de sud. *Aceștia sunt Albanezii naționaliști, cari tem azi Albania mai mult de Italia, decât de Austro-Ungaria.*

Agitațiile, cari le pun la cale în nord Austriei și Turcii, iar în sud Albanezii naționaliști, sunt periculoase mai cu seama din punctul de vedere al Grecilor, cari sunt puși pe gânduri din cauza lor. Grecii speră adevărat a obține în urma înaintării puterilor centrale câștiguri teritoriale în Albania și Epirul independent.

Giornale d'Italia și celelalte ziare italiene iau act de comunicatul ministrului de externe, dar nu-l cred destul de precis, deoarece nu dă oglinda fidelă a operațiilor și scopurilor bulgare. Ziarele văd în scopurile Bulgarilor și activitatea desfășurată de ei în realizarea acestor scopuri un pericol cu mult mai mare, decât în înaintarea Austro-Ungarilor, deoarece e vădit că *Bulgarii n'au alt scop decât să ajungă la țărnuț Adriaticii și Valona.*

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Broul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 11 Februarie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: Operațiunile trupelor dușmane de recunoștere direcționate împotriva liniei de războiu a armatei principelui Iosif Ferdinand, se continuă. Coloanele noastre au respins Rușii din toate direcțiile. Avantposturile regimentului de infanterie 82 ungar, a împărșiat câteva batalioane rusești.

Pe frontul italian: Nici un eveniment de importanță.

Pe frontul sudostic: Trupele austro-ungare înaintate în Albania, la 9 Februarie au ocupat Tirana și vărfurile dintre Preza și Baza-Sjak.

Berlin, 11 Februarie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: La nordost dela Vinny, după vehemente canonade, Francezii au făcut patru încercări să-și reocupe tranșeele. Toate năzuințele le-au rămas zadarnice. Nici la sud de Somme n'au reușit să reocupe măcar un mic teritor din tranșeu. Lângă Aisne și Champagne s'au dat lupte artileristice. Un balon al nostru fără echipă, a rătăcit dincolo de liniile dușmane dela Vailly.

Pe frontul oriental: La nord dela lacul Driswjaty am respins înaintarea unei puternice coloane rusești.

Pe frontul din Balcani: Nici un eveniment.

Evenimente marine: Berlin, 11 Februarie. — Se comunică dela cartierul general marin:

— In noaptea de 10 spre 11 Februarie corvetele noastre dând un atac la vre-o 120 mile dela malurile engleze, au descoperit mai multe crucișătoare, cari au voit să se refugieze din drumul vaselor germane, cari le-au luat la goană. Crucișătorul „Arabic” a fost scufundat, iar un altul, nimerit de torpile. Corvetele noastre au salvat pe comandantul vasului Arabic, împreună cu 2 ofițeri și 21 mateloi. Vasele noastre n'au suferit nici o stricăciune sau pierdere.

Budapesta, 12 Februarie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: Ieri am respins din nou nenumărate trupe rusești de recunoștere. Lupte vehemente de artilerie s'au desvoltat ieri în orele de după amiază. Un tranșeu al avantposturilor noastre la nordvest dela Tarnopol a fost evacuat din cauza canonadelor violente dușmane. Rușii s'au instăpânit cu toată forța în acest tranșeu, printr'un atac de noapte însă, după lupte desperate, i-am respins.

Pe frontul italian: Pe linia de luptă dela malul mării, de câteva zile se urmează violente lupte artileristice. Azi dimineață trupele noastre de pe sectoarele Rombon, au ocupat la Filtsch o poziție dușmană, luând pradă de războiu: 3 mitraliere și făcând prizonieri 73 alpini.

Pe frontul sudostic: La sud dela Tirana, Italianii au făcut încercare să reocupe pozițiile din vărfurile ocupate de noi. Trupele noastre au respins toate încercările lor.

Berlin, 12 Februarie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: In urma vehementelor canonade date împotriva liniei noastre de războiu din Champagne, seara Francezii au dat un atac la ost dela cantonamentul Maison de Champagne (la nordvest dela Mas-siges) și au reușit să ocupe un tranșeu al nostru pe o întindere de 200 metri. Pe vârful Combres am ocupat marginile unul crater explodat de Francezi în fața tranșeului nostru.

Pe frontul oriental: In diferitele puncte ale liniei de războiu am respins trupe de recunoștere și avantposturi rusești.

Pe frontul din Balcani: Situația neschimbată.

Evenimente marine: Berlin, 12 Februarie. — Se comunică dela cartierul general marin: La 8 Februarie un submarin german a scufundat vasul francez „Suffren” dela malurile Siriene, la sud de Beyrutt. In două minute vasul s'a scufundat.

Privitor la comunicatul nostru dela 11 Februarie în care se anunță scufundarea crucișătorului englez Arabic, trebuie să adaugem că al doilea crucișător nimerit de torpilele noastre, s'a scufundat și el. Am putut constata, că din echipă a fost salvat comandantul, un medic, doi ofițeri și 27 marinari, dintre cari — din cauza timpului petrecut în apă — au murit: medicul și 3 marinari.

Budapesta, 13 Februarie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus și sudostic: Evenimente de importanță nu sunt.

Pe frontul italian: Am respins atacurile de noapte ale Italianilor, prin cari au încercat să reocupe tranșeele ocupate de noi pe teritorul Rombon. Inamicul a desvoltat vii lupte artileristice. Apreape zilnic au fost aruncate granate și asupra orașului Goriza.

Evenimente marine: In 12 Februarie o baterie a noastră de aeroplane a pustiit în Ravena stabilimentele din din gară, a produs mari stricăciuni în edificiile gărei, în fabrica de zahăr și în câteva locuri a produs incendiu. Aeroplanul a fost luat la țintă de către tunurile de apărare din portul Corsini. O altă diviziune de aeroplane a bombardat și nimerit cu succes stabilimentele de pompă. Toate aparatele s'au reîntors teafăre.

Berlin, 13 Februarie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: In urma unor vehemente lupte artileristice din Flandra, avantposturile noastre au săvârșit câteva explozii reușite și la sud de Bösinghe au făcut prizonieri vre-o 40 Englezi, Ieri și alaltăieri artileria engleză a bombardat cu succes orașul Lille. N'a produs însă nici un fel de pagubă militară. Activitatea războinică de pe linia dintre canalul Labasse și Arras și la sud dela Somme, a fost îngreunată din cauza timpului neprielnic. In luptele din 9 Februarie dela Vimy și pe teritorul vestic, am făcut prizonieri 682 soldați. Prada noastră este: 35 mitraliere, două aparate de svârșit bombe și muniții. Pozițiile dușmane dintre Oise și Reims au fost expuse vehementelor noastre canonade și s'a putut constata bunul rezultat al acestor tiruri de către avantposturile noastre. In Champagne, la sud dela St. Marie, am ocupat cu asalt poziția franceză pe o întindere de aproape 600 metri, făcând prizonieri 2 ofițeri și 202 soldați. La nordvest dela Mas-siges s'au nimerit două atacuri vehemente dușmane în fața tranșeelor ocupate de noi alaltăieri la ost dela Maison de Champagne. Luptele de granate se continuă fără întrerupere. Exploziile noastre dela Maas și Mosel au nimerit dușmanul pe teritor de câte 30—40 m. In Vogese s'au dat vehemente lupte artileristice. La sud dela Lusse, o coloană germană a năvălit într'un tranșeu francez și a făcut prizonieri peste 30 vânători. Aeroplanele noastre au bombardat etapele și stabilimentele din gara La Hanne. Bombardările aparatelor dușmane direcționate la sud dela Ostende n'au cauzat nici un fel de stricăciune.

Pe frontul oriental: Situația generală, neschimbată.
Pe frontul din Balcani: Nici un eveniment.

Constantinopol, 13 Februarie. — Se comunică dela cartierul general turc: Un submarin german a scufundat la 8 Februarie cuirasatul francez „Suffren”. Din echipa de 850 persoane n'a putut fi salvat nimeni.

Pe frontul Irak: O trupă de recunoștere plecată în direcția Seik-Said a pustiit comunicația telegrafică dușmană și a forțat retragerea unui monitor dușman. La Felahie și lângă Kut-el-Amara s'au dat lupte de infanterie și artilerie. Trupele noastre voluntare au ocu-

pat la 7 Februarie lagărele dușmane la vest dela Korna. Luptele au ținut până noaptea și s'au terminat cu retragerea dușmanului, lăsând în urmă multă pradă de războiu. Am făcut mulți prizonieri și am luat mulțime de arme, animale și muniții.

Pe frontul din Caucaz: Pe aripa stângă lupte încrucișate de artilerie, fără vre-o importanță deosebită. In centru lupte permanente ale avantposturilor. Ocupându-ne dușmanul o poziție, l'am respins printr'un contra-atac, cauzându-i grave pierderi în morți și răniți.

Alegera de mitropolit și arhiepiscop gr.-or. român.

Intrându-se Consistorul mitropolitan român gr.-or. Miercuri dimineața la Sibiu sub prezidiul P. S. Sale episcopului I. I. Papp în ședință plenară, a hotărât după o dezbateră matură de 2 zile, ca congresul electoral să fie convocat pe 23 Iulie (5 August n.) și zilele următoare la Sibiu în scopul complinirii scaunului văduvit mitropolitan.

Anunțarea convocării congresului spre p. i. luare la cunoștință din partea Maj. Sale se va face conform Statutului organic în decurs de 3 luni dela moartea Mitropolitului.

Termenul la aparență atât de depărtat al alegerii, se motivează prin necesitatea, că înainte de întrunirea congresului electoral trebuie să se facă în întreaga mitropolie alegerile de deputați congresuali atât ordinari cât și ad hoc — procedură care reclamă timp mai îndelungat — și întrunirii congresului electoral trebuie să premerge prin urmare sesiunea ordinară a congresului, care de asemenea are să fie luată la cunoștință de Maj. Sa. Acest congres ordinar va fi convocat pe ziua de 17/30 Iulie și cele următoare.

Termenul alegerilor de deputați congresuali are să fie fixat pentru fiecare dieceză prin consistorul plenar al diecezei.

După socoteala aproximativă — luându-se în considerare greutatea comunicației — au a se întruni aceste consistoare plenare diecezane până cel mult la 25 Februarie (9 Martie), iar procedura electorală (publicarea, votarea, scrutiniul etc.) va avea loc probabil între zilele 25 Martie (9 Aprilie n.) și 8/21 Mai, așa că până la 3/15 Iunie va fi Consistorul mitropolitan în situația a-și împlini în fața alegerilor terminate, datorită impuse de Statut și Regulament.

Până la împlinirea scaunului văduvit mitropolitan va împlini agendele de president al Consistorului mitropolitan P. S. Sa episcopul Aradului I. I. Papp, iar agendele de president al Consistorului arhiepiscopar I. P. Cuv. vicariul arhimandrit Dr. Il. Pușcariu resp. locțiitorul său I. P. C. Sa arhimandrit Dr. E. Roșca.

Tot în ședința de acum a Consistorului mitropolitan i s'a votat văduvei fostului secretar mitropolitan Leontin Simonescu o pensie de 1200 cor. anual.

IN ATENȚIUNEA INSTITUTELOR DE CREDIT ȘI ECONOMII. Din cauză că numărul personalului nostru tehnic — în urma înrolării la armată — s'a redus în mod foarte simțitor, rugăm institutele de credit și economii să binevoiască a trimite bilanțurile lor spre publicare în ziar cu cel puțin 4—5 zile înainte de termen, deoarece îndată după primirea lor nu le vom putea publica.

Pentru tipărirea rapoartelor anuale asemenea se cere un timp de cel puțin 16 zile.

— Tipografia „Concordia” societate pe acții.

Pentru orfelinatul românesc din Sibiu.

Arad, 1 Februarie v.

Vre-o opt zile conducătorul acestei rubrici a lipsit din Arad. Astfel a trebuit să lipsească și continuarea publicării dăruirilor marimonioase pentru orfelinatul românesc. Azi reluăm firul acestor publicări și începem cu darul într'adevăr bogat al unui „simplu dascăl dela sate”, cum se numește el însuși, dar care în fapt este un mare și nobil suflet românesc. *Invățătorul român greco-catolic Teodor Mureșian din Blaja (Tasnádbalázsháza)* ne trimite 2 acții „Codreana” din Băsești în valoare nominală de 200 cor. prin următoarea scrisoare:

Onorată Administrație,

Azi când soartea ne-a împărțit de atâtea lovituri, când fiii neamului nostru, fata noastră se prăpădește prin nu știu care colț din lume, ni se impune și nouă celor ce până în o zi mai suntem pe acasă, dela vlădică până la opincă, să facem totul pentru scăparea de perire a orfanilor români rămași pe uliți.

Cu durere observ că mulți din cei mai buni de gură, când se cer fapte, nu mai sunt. Azi faptele vorbesc!

Ca un simplu dascăl dela sate, crescut în cea mai neagră mizerie pe la școli, ca unul ce din experiență știu ce este lipsa, din puținul nostru dimpreună cu soția mea Cornelia născ. Stura, oferim pentru orfelinatul românesc din Sibiu două acții de ale băncii „Codreana” din Băsești cu Nr. 1519 și 1520, scrise pe numele subsemnatului în valoare nominală de 100 cor., total 200 cor., în speranța, că acest mic ajutor dat de familia unui dascăl român sărac, va avea răsunet și va da îndemn și celor mai bogați a-și face datoria față de neam.

Din parte-mi pornesc colectă spre acest scop în mica comună Blaja, care abia numără 300 suflete și ca președintele cercului învățătoresc voi îndemna la așa ceva și pe ceilalți colegi.

Alăturat trimit cele 2 acții spre a le subșterne locului competent, iar scrisoarea aceeașă servească de plenipotență pentru transcrierea acelor acții pe susnumitul orfelinat.

Cu profund respect:

Teodor Mureșian,
inv. rom. greco-catolic.

Scrisoarea aceasta nu are lipsă de nici un comentariu. E atât de splendid faptul dascălului „român greco-catolic”, încât orice laudă din partea noastră ar mișcarea numai măreția faptului însuși. Bunul Dumnezeu să-i dea sănătate și viață lungă învățătorului Teodor Mureșian și soției sale Cornelia.

D. *Vincentiu Tolan* din Pașos asemenea ne-a trimis o acție „Târnavăna” în valoare nominală de 100 cor. (Nr. 1735) pentru orfelinatul din Sibiu.

Cele 3 acții ale d-lor Teodor Mureșian și Vincentiu Tolan s'au trimis în Consistorul arhidiecezan din Sibiu, care înființează orfelinatul.

Observăm la acest loc, că suma de 131 cor. 30 fil ce am arătat în Nr. 8 al acestui ziar ca rezultat din colecta învățătorului *Petru Sievici* din Dubesți, de prezent pe câmpul de luptă la frontul italian (Marinefeldpostamt-Pola) încă nici până azi n'a sosit la noi.

Tot din greșală s'a adaus la suma de 7226 cor. 88 fil. banii 41 cor. 10 fil., ca rezultați din colecta lui *Lazar Cusma* Feldpost Nr. 40 publicată în Nr. 16, deoarece nici acești bani n'au sosit până acum la „Românul”. Rugăm deci pe colectanții *Petru Sievici* și *Lazar Cusma* să ne avizeze, unde au trimis ei banii adunați și ce s'a întâmplat cu acei bani?

Suma ultimă colectată de „Românul” și arătată în Nr. 14 a fost de	7226.88 cor.
Valoarea celor 3 acții arătate în numărul de azi	300.— cor.
Decl în total	7526.88 cor.

La Sibiu s'au mai făcut pentru orfelinat următoarele contribuții:

Preotul Iile Cuculan din Loman a colectat din parohia sa	480 cor.
Virgil Nistor, preot militar dela soldați și dela sine (total)	100 „
Episcopul Dr. E. Cristea din Caransebes (decamdată)	500 „
Dr. Harlon Puscariu arhimandrit	300 „
Dr. Nicolae Bălan profesor	100 „
Dr. Pavel Roșca profesor	100 „
Dr. Octavian Costea	100 „
Nicolae Vulcan	100 „
Ilie Martin (Bucerdea)	100 „
Conferința preoțească din Claceva	115 „

Corecturi.

1. În numărul 13 s'a publicat soldaților aflători în spitalul de rezervă din Sibiu, efaptulă prin Izidor Dopp cu rezultatul de 100 cor. și s'a spus că acești bani s'au trimis de acolo direct la Consistorul arhidiecezan din Sibiu. Ulterior însă (după sosirea colectei) au sosit la administrația ziarului nostru și suma de 100 cor. Deci cu această sumă banii colectați de acest ziar până în ziua de azi atinge suma de 7626 cor. 88 fil.

2. În numărul 5 (din 9/22 Ianuarie) al acestui ziar între donatorii pentru orfelinat, cari au trimis darul lor direct la Sibiu, se însiră și numele Bucur Boldea cu 100 cor. Numele acesta este însă greșit, căci marimonioșul dăruitor nu este Bucur Boldea, ci Bucur Boleta, căpitan ces. și reg. de contabilitate în Brănn.

Războiul european.

Preparativele tănuite a Rușilor în Basarabia.

București. — Ziarele din București primesc din Iași următoarea știre:

Comunicația trenurilor rusești peste Ungheii în România a fost din nou întreruptă. Cercurile oficiale românești nu cunosc cauzele acestor dispoziții, cari sunt bazate de sigur pe marile deplasări de armată ce se efectuează în Basarabia. Din Rusia nici postă nu mai sosește. Trenurile române nu comunică decât până la Ungheii. Călătorii ruși sunt reținuți aici.

Informații particulare spun că în Basarabia nu comunică decât trenuri militare, în cari este interzisă călătoria persoanelor civile.

Eri d. a. la orele 4, vasul rusesc Basarabet arborat cu drapelul rusesc, a sosit pe Dunăre până la gura canalului dela Sulina de unde s'a reîntors la Reni. La dus și întors, vasul rusesc a trecut pe la portul românesc din Tulcea. Pe vasul rusesc se afla și generalul *Maklakov* încredințat cu comanda transporturilor de trupe pe Dunăre. Generalul era însoțit de câțiva ofițeri. Eri p. a. generalul *Maklakov* a luat conducerea transportului unei trupe de rezervă care a fost plasată pe vaporul rusesc Bulgaria.

Cernăuți bombardat de către aviatori ruși.

Cernăuți. — Aviatori ruși au aruncat ieri la amiază bombe explosive în interiorul orașului Cernăuți. Înainte de a arunca bombe, aviatorii au virat deasupra centrului orașului, cari par a fi fost sboruri de recunoaștere. Unul dintre aparate s'a ridicat apoi deasupra centrului orașului, iar un al doilea și-a luat direcția spre gară. Puțin în urmă s'au auzit cinci puternice explozii, dintre cari una în strada *Hurmuzachi*, dar n'a produs nici o stricăciune. Două bombe cari au fost direcționate spre un tren în deplină viteză, au căzut într'un cantonament, dar n'au produs nici o pagubă. Tunurile noastre de apărare au împușcat cu violență aeroplanelor și au reușit să le isgonească.

Cea dintâi dispoziție a Italiei împotriva Germaniei.

Berlin. — Ordinațiunea guvernului italian privitoare la opreliștea importului mărfii austro-ungare a fost extinsă și asupra celei sosite ori e-

feptută în Germania. Cu ocazia acestei ordinațiuni, „Secolo” felicită pe *Salandra* și accentuează rigoarea cu care va trebui pusă în aplicare această ordinațiune și opreliștea care ar trebui introdusă și pentru exportul mărfii italiene în Austro-Ungaria sau Germania.

Ministrul României primit de *Salandra* și *Sonnino*.

Roma. — D. *Ghyka*, ministrul României la Roma a fost primit de primul ministru *Salandra* și *Sonnino*, ministrul de externe.

Grecii din Salonic în primejdie.

Atena. — Oficiul grec „*Nea Imera*” sfătuiește populația civilă greacă din Salonic să părăsească orașul, deoarece primejdia crește pentru ei pe zi ce trece.

Ambasadorii noștri părăsesc Atena.

Viena. — „*Echo de Paris*” anunță: Actele oficiale ale consulatelor austro-ungar, bulgar și turc au fost transportate cu trenul dela Atena la Larissa și de acolo cu automobilul la Monastir. Toți ambasadorii împreună cu familiile lor sunt gata să părăsească Atena.

Estinderi franceze în jurul Salonicului.

Paris. — Din Salonic se anunță ca trupele franceze au trecut ieri râul *Vardar* la Topcina și au înaintat în două direcții: spre Ienidze și pe linia drumului de fier ce duce la Monastir. Pe o întindere de 12 km. și-au construit deja linii de apărare.

150,000 soldați italieni în Balcani.

Amsterdam. — Svonuri isverite din sursă engleză spun că consiliul de miniștri care s'a ținut ultima oară la Roma a hotărât ca Italia cu toată opoziția lui *Cadorna*, să trimită la Valona 100,000 soldați, iar la Salonic 50,000. Consiliul de miniștri a fost prezidat de regele.

Aplanarea pacinică a afacerii Lusitanici.

Rotterdam. — Din Washington se anunță că dela începutul afacerii Lusitania, ieri a fost întâia oară ambasadorul contele *Bernstorff* invitat la masă la secretarul de stat *Lansing*.

Zürich. — În cercurile engleze din Statele Unite domină o indispoziție generală din cauza aplanării afacerii Lusitania. O parte a pressei americane acuză pe *Wilson* de lipsă de energie, zicând că a menținut pacea în contul onoarei naționale. Corespondentul american al lui „*Daily Telegraph*” promite lui *Wilson* o revanșă demnă.

Italia nu va lega pace separată.

Lugano. — Un mare aderent de ai lui *Giolitti*, care ține să-și tănuiască numele, a făcut următoarele mărturisiri despre situația internă a Italiei:

— Italia niciodată nu va încheia o pace separată. Guvernul rămâne credincios aliaților, care credință este bazată pe motivul că Italia este cu desăvârșire în mâinile ententei. Italia nu poate să obțină rezultate finale multumitoare decât alături de aliați. Toate încercările de-a călca contractul din Londra, ar avea drept consecință tulburări în sânul partidelor aderente războiului.

CERCETAȚI COFETĂRIA

MATZKY

Prăjituri excelente. Local de primul rang.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 14 Februarie 1916.

Victoria — opera răbdării.

Sub titlul *Răbdare-Silnță-Incredere* apare la Paris o revistă volantă ce cuprinde scrisori către Francezi, redactate de o seamă de distinși publiciști. Spiritul în care este redactată se vedește clar din întâia scrisoare sub titlul de sus pe care o traducem aci:

Până astăzi, în toate războaiele cunoscute, armatele cari se ciocneau nu reprezentau decât o mică parte a națiunii beligerante. Chiar când se forma o coaliție, ca aceea care puse capăt egemoniei napoliene, totalul efectivelor nu depășia câteva sute de mii. Nu era imposibil ca armate cari nu erau prea mari puteau fi încunjurate și distruse, și astfel un eveniment de natură pur militară, putea să se producă, uneori foarte repede, așa că războiul se sfârșia de grabă. În aceste condiții, războiul, iscat totdeauna din o cauză politică, din momentul când se dedea semnalul, era un lucru exclusiv militar: numai generalii și soldații aveau responsabilitatea. Cât privește pe civili, populația, participau sufletește la războiu, printrucă toate interesele lor morale și materiale erau puse în joc, însă nu aveau un rol activ.

Nu tot astfel însă stau lucrurile în războiul actual. De data aceasta, s'au format două coaliții, în proporții neobișnuite până aci: căci, cu excepția numai a Americii, aproape toate statele mari ale lumii civilizate sunt angajate. De altă parte, armatele de astăzi nu sunt armate profesionale, în cari să nu intre decât un număr limitat de cetățeni; însă fiecare se confundă cu națiunea pe care are chemarea să o apere. Ea cuprinde întreaga populație adultă aproape până la 50 ani, așa că este o națiune în arme. Se poate evalua la 15 milioane numărul combatanților, cari se găsesc în cele două tabere.

Se pare de tot dificil, chiar imposibil ca mase de oameni așa de considerabile și, cari se mișcă pe câmpuri așa de întinse, să fie împrăștiate, distruse. Armate de o astfel de amploare pot suferi eșecuri parțiale, mai mult ori mai puțin importante, ele pot fi silite să se retragă, să cedeze teritor. Însă o armată care se retrage nu este o armată biruită.

Fiindcă o ciocnire bruscă nu poate distruge cele două sisteme ale forțelor cari sunt în conflict, numai uzura de timp poate să slăbească așa de mult pe unii pentruca echilibrul să fie nimicit și ca balanța să se plece definitiv într-o parte. Învingătorul va fi acela care va rezista mai bine încercării timpului, acela care va putea să țină mai mult războiu. Victoria nu poate fi decât opera unei îndelungate răbdării...

— *Mâne, Marti, fiind sărbătoare — Intimpinarea Domnului, — numărul viitor al ziarului nostru va apare Joi dimineața.*

Români în serviciul unei cauze străine? Un cetitor al ziarului nostru ne trimite un apel al asociației catolice regnicolare (Országos katolikus szövetség), emis în cauza unei colecte pentru orfanii de războiu. Apelul s'a trimis tuturor parohiilor din țară, însoțit de un cec, prin care să se trimită bani la numita asociație. Iar ca efectul apelului să fie și mai mare, s'au scris o mulțime de persoane, ca „comitetul regnicolar al catolicilor pentru afacerea orfanilor de războiu”. Intre cele 500 nume subscrise alături și o mulțime de nume românești. Atari sunt: Corlolan Ardelean, d. și dna Abel Boer, Ion Bogdan, Dr. Victor Bojor, Bucur Boros, Alex. Breban, Tit Bud, dna E. Cosgarie, Andrei și Alex. Cosma, Dr. Ion Damian, Iosif Dobrin, Tit Domșia, Ion și Alex. Gheție, d. și dna Dr. Augustin Giurgiu, Alex. Halța, Ana Iorgovicu, Aurel Mărița, Iuliu Nistor, Pinteș Ion, Cornei Pop, d. și dna Virgil Pop, Ion Popp, Emil Poruțiu, Liviu Stoica, Iulian Suciu, d. și dna Ioan Ținca, Aurel Vălean, Petru Zestrean.

Precum vedem sunt între ele și nume alese, cunoscute în viața noastră publică românească.

Noi nu putem decât să aprobăm solicitudinea concetățenilor noștri catolici pentru de a aduna fonduri în scopul ajutorării orfanilor de războiu. Dar noi înșine, Români din patrie, vom avea o mulțime de orfani și este datoria noastră națională ca să îngrijim de dânsii, să-i ocrotim și să-i scăpăm de primejdia înstrăinării. Cum vin deci acești domni, preoți și preotese, să se expună pentru o cauză, care nu este a lor? Ori au îngrijit ei deja de toți orfanii greco-orientali și greco-catolici ro-

mâni și acum vin să dea din prisosul lor și pentru orfanii altor neamuri și altor confesiuni? Noi n'am văzut până acuma dăruirile acestor domni și doamne pentru orfelinatul românesc și pentru aceea ne pare foarte straniu numele lor pe apelul concetățenilor noștri catolici.

O lămurire se impune.

Parastas pentru Ioan și Maria Trandafil. Sâmbătă după serviciul s. liturgii în catedrala din Arad s'a slujit obișnuitul parastas pentru sufletele mecenajilor *Ioan și Maria Trandafil*. Răspunsurile au fost date de corul semina-rial, iar cuvântarea ocazională a ținut-o O. D. părintele *Traian Vățian*, parohul local.

Cutremur de pământ permanent în România. Din București se anunță: Locuitorii din Curtea de Argeș sunt în continuă spaimă de două săptămâni de când cutremurul de pământ urmează unul după altul. Linia cutremurului este pe o întindere de 40 klm. În una din nopțile zilelor trecute s'a simțit din nou o puternică zguduitură, astfel încât locuitorii îngroziți au ieșit din case și neîndrăznind să se reîntoarcă au petrecut noaptea întreagă sub cerul liber. S'a trimis o comisie la Curtea de Argeș pentru vizitarea cauzelor acestor neconținute zguduiri.

Concertul dnei Lucia Cosma la palatul regal român. Din București ni se scrie: La palatul regal, ziua Unirii Principatelor a fost sărbătorită după dorința M. S. regina, printr'un festival la care au fost invitați să ia parte gloria națională, pianistul, violonistul și compozitorul: *George Enescu* și delicata cântăreață din Ardeal, dna *Lucia Cosma*.

Maestrul Enescu a executat la pian, poemul simfonic „Visătorul de vise” de d. Andreescu-Iassy, apoi dna Lucia Cosma, acompaniată fiind de d. Enescu, a cântat melodii din Brahms, Cesar Frank și doine naționale.

† **Eva Bogdan** a încetat din viață în etate de 33 ani și în al 13-lea al fericitei sale căsătorii, Sâmbătă în 23 Ianuarie (5 Februarie). Inmormântarea defunctei s'a făcut în 25 Ianuarie (7 Februarie) a. c. în cripta familiară din comitetul sfintei biserici din Pesac.

Odihnească în pace!

Jertfa unei familii. Scena s'a petrecut în un spital militar din Sibiu.

Cum te cheamă?

— Avramuș Clementie.

De unde ești?

— Din Mogoș, lângă Abrud.

De câți ani ești?

— Sunt de douăzeci ani.

Mai ai frați?

— Am un frate de douăzeci ani, gemen, și altul de douăzeci și doi de ani. Și aceștia sunt la cătane.

O mică pauză.

— Tata încă e cătană. Suntem toți patru la honvezi, la aceeaș companie.

D'apoi cine a rămas la voi acasă, băiete? Mamă-ta?

— Nu, mama e moartă de mai mulți ani. Acasă a rămas moșu cu o soră mai mică.

Tocmai destulă jertfă din partea unei familii...

Ultima oră.

LUPTĂ NAVALĂ IN APELE BERMUNDA.

New-York. — În apele Bermunda a avut loc o luptă maritimă între crucișătorul englez *Crake* și un vas de războiu german, a cărui nume nu se cunoaște. Despre sfârșitul luptei n'a sosit nici o știre.

PREPARATIVE SERIOASE IN BITOLIA.

Lugano. — *Corriere della Sera* anunță din Salonic, că în Bitolia (Monastir) sunt în curs preparative serioase. Consulul grec Iosif a sosit cu personalul său la Florina. Consulul român a părăsit și el Bitolia. Dragomanul consulului italian a fost deținut și dus la Sofia.

CONTELE TISZA IN VIENA.

Viena. — Contele Tisza a sosit aici și a avut ocosfătuiri cu ministrul de externe baronul *Stefan Burián*.

ENGLEZII AU OCUPAT KUMKALE.

Milano. — *Corriere* anunță: Englezii au ocupat fortăreața *Kumkale*, care se găsește în față cu *Karaburnu* în slul dela Salonic.

REGELE BULGARIEI IN VIENA.

Viena. — Regele Bulgariei a sosit aici. El a fost întâmpinat la gară în numele M. Sale monarhului, de moștenitorul *Carol Francisc Iosif*. Compania de onoare a dat'o regimentului de infanterie 39.

BULGARII AU OCUPAT ELBASSANUL.

Sofia. — Dela cartierul principal bulgar se comunică: Trupele bulgare au ocupat *Elbasanul*. Populația i-a întâmpinat călduros. Orașul a fost pavoazat cu steaguri.

BRIAND LA CARTIERUL ITALIAN.

Lugano. — Primul ministru francez, *Briand* a sosit *Duminecă*, dimineața la cartierul italian, unde a avut o constătuire mai lungă cu regele Italian. Primul ministru francez acordând un interview corespondentului lui *Messagero* a declarat că înțelegerea spre care tinde e pe cale a se realiza.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

A apărut:

CALENDARUL DIECEZAN

ed. II, cu numeroase ilustrațiuni. Prețul 50 fileri. Se poate comanda dela *Librăria diecezană* din Arad. □ □ □

PENTRU „ALBUMUL DECORAȚIILOR ROMÂNI”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitejilor noștri și informația necesară (locul cașterii, regimentul vârstă și faptele răsplătite cu medalia respec-)

PENTRU „CARTEA DE PAUR ROMÂNEASCĂ”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie
∴ ∴ săvârșită de eroii noștri. ∴ ∴

„IULIA”, institut de credit și economii, societate pe acții, Alba-Iulia.

CONVOACARE.

la a XXIV-a adunare generală ordinară

a institutului de credit și economii „IULIA” societate pe acții în Alba-Iulia.

P. T. Domnii acționari ai institutului de credit și economii „IULIA” societate pe acții în Gyulafelérvár, prin aceasta se invită în sensul statutelor §. 14. și următorii la a XXIV-a adunare generală ordinară, care se va ține în 8 Martie 1916, eventual în 23 Martie 1916 calendarul nou, înainte de amiazi la 9 ore în localul institutului.

OBIECTELE SUNT URMĂTOARELE:

1. Raportul direcțiunii despre mersul afacerilor pe anul de gestiune 1915.
2. Bilanțul anului 1915.
3. Raportul comisiunii de supraveghere asupra bilanțului și darea absoluturului.
4. Impărțirea venitului curat, fixarea dividendei pe anul 1915 fixarea marcelor de prezență pe anul 1916.
5. Alegerea a 2 membrii în direcțiune.
6. Alegerea a unui membru în comisiunea de supraveghere.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunare în persoană, ori prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune la cassa institutului acțiunile și eventual plenipotența până la 6 Martie 1916 st. n. la 5 ore după amiază. La adunarea generală pot participa numai acei acționari, cari cu 6 luni mai înainte sunt trecuți în registrul acționarilor și cari și-au depus acțiunile până în 6 Martie 1916 st. n. la 5 ore după amiază la cassa institutului. Totodată se aduce la cunoștința acționarilor, că cu 8 zile înainte de adunarea generală în localul institutului și în orele de oficiu se poate vedea bilanțul anului 1915 și raportul direcțiunii.

Alba-Iulia, în 24 Ianuarie 1916.

„IULIA”

institut de credit și economii societate pe acții.

I. Fulea m. p.

N. Florescu m. p.

Activa—Vagyon Contul Bilanț la 31 Decembrie 1915. — Mérleg számla 1915. december 31-én. Pasiva—Teher

Cassa — Pénztár	35082 37	Capital societar — Társasági alaptőke	200000 —
Cambii după descr. — Váltók a behajthatati 752959 — celor neincassabile — leirása után 3519 —	749440 —	Fond de rezervă — Tartalékalap	140058 19
Imprumuturi hipotecare — Jelzálog kölcsönök	268427 —	Fondul spec. de rez. — Különleg. tartalékalap 29554 42	
Obligațiuni cu caventi — Kötvény kölcsönök	1448 —	După descrierea celor neincassabile — A behaj- tatlanok leirása után 3519 —	26035 42
Casa institutului și alte realități — Intézeti ház és más ingatlanok	47759 24	Fondul de penziune — Nyugdíj alap	76770 20
Depuneri proprii — Saját betétek	201905 86	Fondul cultural — Közművelődési alap	7913 81
Efecte — Értékpapírok	70500 —	Fondul amortizării casei institutului — Intézeti ház értékesítési alap	3000 —
Mobilier după descriere — Felszerelés a törlesztés után	630 —	Fondul de zidire — Építési alap	171 20
Interese restante intabulate și — Bekebelezett hátra- lékos kamat és		Depozite spre fructificare — Betétek	855642 70
Posiții transitoare — Átmeneti tételek	23541 80	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	510 —
		Interese tranzitoare — Átmeneti kamatok	15640 50
		Diverse conturi credit. — Külömböző hitelező számlák	11459 22
		Profit net: — Tiszta nyereség; transp. de pe anul 1914 — áthozat 1914 évről 11637 —	
		de pe anul 1915 — 1915 évről 49896 03	61533 03
	1398734 27		1398734 27

Eșite — Kiadások Contul de Profit și Perderi — Nyeresemény és veszteség számla. Venite — Bevétel

Interese — Kamatok:		Venit transpus de pe anul 1914 — Nyereseményáthozat 1914. évről	11637 —
Pentru depozite spre fructificare — Betétek után 43277 19		Interese — Kamatok:	
„ fondul de rezervă — Tartalék alap után 5353 37		Dela cambii escomptate — Leszámított váltók- tól	103778 78
„ fondul de penziune — Nyugdíj alap után 4368 68	60249 30	Dela imprumuturi hipotecare — Jelzálog köl- csönöktől	31691 01
„ reescompt — Visszleszámítás után 7250 06		Dela depuneri proprii — Saját betétektől	3208 59
Contribuțiune — Adók:		Dela efecte — Értékpapiroktól	3008 60
Directă și comunală — Egyenes és községi 13754 54	18082 27	Dela obligațiuni cu caventi — Kötvényköl- csönöktől	54 46
10% după int. de dep. — 10% betéti kam. után 4327 73		Chiria casei institutului și arânda realităților — Intézeti házbér és az ingatlanok ha- szonbéré.	2750 08
Spese — Költségek:			
Salare — Fizetések	10501 92		
Adaus de scumpete — Drágasági pótlék	1989 36		
Marce de prezență — Jelenléti jegyek	1004 —		
Chirie — Házbér	700 —		
Imprimare, registre și diverse — Nyomtatvá- nyok, könyvek és külömbözők	1998 64		
10% descriere din mobilier — 10% törlesz- tés a felszerelésből	70 —		
Profit net: — Tiszta nyereség:			
transpus de pe anul 1914 áthozat 1914. évről 11637 —			
de pe anul 1915 — 1915 évről 49896 03	61533 03		
	156128 52		156128 52

I. Fulea m. p.

director executiv — vezérigazgató.

Din ședința direcțiunii ținută la 24 Ianuarie 1916 — Az igazgatóságnak 1916. január hó 24-én tartott üléséből.

MEMBRII DIRECȚIUNEI. — IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

N. Florescu m. p.

I. Cirlea m. p.

Ion Teculescu m. p.

St. Crișan m. p.

T. Lobonțiu m. p.

V. Vlad m. p.

președinte — elnök.

S'a revăzut și s'a aflat în consonanță cu cărțile duse în deplină ordine. — Felülvizsgáltattott és a teljes rendben vezetett könyvekkel összhangzónak találtattott.

Alba-Iulia, la 25 Ianuarie 1916. — Gyulafelérvár, 1916. január hó 25. én.

MEMBRII COMISIUNEI DE SUPRAVEGHERE. — FELÜGYELŐ BIZOTTSÁGI TAGOK:

Dr. Alexandru Fodor m. p.

Florian Rusan m. p.

Cimbulea Doroteiu m. p.

președinte — elnök.